

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De verborum significatione

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

Assumptionis. nota terminatā altricatōez querentuz qd est solēnius festū an festū assumptōnis an natiuitatis virginis gloriose. habet em ecclesia q sit celebri9 festū assumptōnis vt hic vides s; m hys festiuitatibus quantum poterit celebrari. dic q; in vigilia festi ad vesp̄as quia tūc quo ad officio rum celebratōez incipit dies. lxxv. di. qd die. et. s. de fet. c. ij. et credo q; sti nuare poterunt offi ciū vsq; ad vesp̄as festiue diei inclusiue opletōziū aut et reliqua post vesp̄as cantare nō poterūt fm hāc formā p ius rāp̄dicta.

Appropinquēt. vberiorē grām igitē habebūt q; n̄ peccauerūt q; h; q; peccauerūt et merito. naz et sp̄ale ē m hac sententia oīa rōem iuris q; ali9 p alio pū nīatur. s. d. miur. et dam. da. c. vno.

Concessis. etant fratres minores p̄ dicatores et qdā a/ h; p̄uilegiati vt ceteris suis festiuitatib9 celebratōe possent tē pore interdicti iter dū vsq; ad octauas hec et similia p̄uilegia sunt reuocata et puto etiā per h; verba ḡnalia reuocati p̄uilegiū tēplariōz et hospitalariōz q; in eoz iocundo ad uentu semel in anno aperiebatur vna ecclesia in loco tpe interdicti et celebrabantur diuina. s. de p̄uile. vt p̄uilegia. et intelligas de prioribus p̄uilegijs que respicit hec cōstitutio nō de posterioribus cum sibi v̄ successoribus legē imponere nō potuerit licet indicatōe potuiss; s. e. li. d. R. p.

Amens. declarat hic inno. quid significet verbum p̄uilegij. recepimus vos in ap̄ios filios

exclusis. et campanis etiā nō pulsatis. et tā canonici q; clerici eccliaz in quibus distributōes quotidiane illis qui horis intersūt canonicis tribuunt si ad officia non venerint sup̄dicta distributōes eas dē amitāt sic m̄dictō pderēt nō extante si diuinis officijs nō adessent. **I**n festiuitatibus vero natalis dñi pasce ac p̄tecof̄tes et assūptōnis virginis glōse cāpane pulsent et ianuis ap̄tis alra voce d̄ma officia solēniter celebrent excōicatis p̄suis exclusis sed m̄terdictis admissis quibus ob reuerentiā dicitaz solēnitatū et vt ipsi ad humilitatis grātiā et reconciliatōnis effectum facilius inclinentur p̄fatis diebus p̄cipitationē permittim9 diuinoz sic tamen q; illi p̄pter quoz excessuz m̄terdictum huiusmodi est platum altari nullatenus appropinquēt. **C**eteris que circa obseruatōem m̄terdictoz a nostris sūt p̄decessoribus instituta in suo robore duraturis non obstantibus quibusuis p̄uilegijs eccliaz mōasterijs ordinib9 religionib9 seu p̄sonis eccliaz sic secularibus vel regularib9 exemptis et nō exemptis sub q; uis forma vel expressione verboz ab ap̄. se. concessis q

ecclesie romane. et quis locus dicatur desertus. **P**er illa verba. quasi diceret possent illi h̄re alia p̄uilegia p que essent exempta s; p ista nō sunt. est em quebā

declaratio per quā nō p̄iudicat̄ alijs de fensombus. ut dicit in fi. **N**ō intelligi. idē habes. s. de p̄uile. si papa. s. si mulier. et vide ibi. **L**atere. no. igitē d̄ram inter legatos de latere et reliqs ad idē. s. d. of. lega. c. p̄n. et. s. c. t. c. t. satis est q; h; q; verba aliquid offerant. et aliquid opantur s. e. t. abbate.

De verboz significatiōe **A**mens et infra p̄ illa verba p̄uilegia in speciales et ap̄ios ecclie romae filios vos recepimus d̄ctos fratres exemptos n̄ intelligi et ip̄os ex illo in proprios eiusdem ecclesie filios fuisse receptos quod ab alio q; a ro. pontifice vel legato ab eius latere destina to interdicti vel excommunicari a quoquā non valeant declaramus. **I**llum locū desertū in p̄missis intelligim9 q; nō habitatus penit9 neq; cult9 fuerit vel ultra memoriā hoim fm indulgentiā lutij ē sub saracenoz p̄tate detentus censentes ecclias italibus ipsis cōstructas seu etiam ostruendas in eo plena libertate gaudere. vt fm indulgentiam lutij nihil ab ipsis legis diocesane noie valeat per episcopos exigere sedm p̄uilegium alexandri non possint interdicti seu excōicati supponi q; in locis h̄mōi d̄cti f̄res habeant potestatem

Interdicti. satis puto idē in suspensiōe cū illa sit qdāz interdictū et oīa ea oriuntur sub appellatione censure. s. e. t. q̄renti. et q; d̄ct a q; q; intelligo etiā or̄dmario. nec ob. s. e. li. d. p̄uile. ne aliqui q; vt ibi d̄ct illa descre. nō h; locū in religiosis q; b; ocelluz est p̄uilegiū tale rā tōe loci vel ordinis ad idē. s. de p̄uile. c. i. s. in eos. **P**enitus. s. q; nō est memoria q; habitatus vel cultus fuerit a xp̄ianis vel saracenis. et idē m̄ sequenti casu. s. qm̄ habitatus vel cultus fuerit. s. a saracenis nec est oīa rā mēoria. s; q; a xp̄ianis fuerit habitatus v̄ cultus. **D**etentus. s. de re iud. abbate. e. li. **C**onstruendas. petita licentia a papa. d̄ct. s. v. quas in locis.

Diocesane. ē lex diocesana et lex iurisdictionis. de quib9

plene no. x. q. i. in summa. et. s. de offi. ordi. dilectus suberunt ergo legi iurisdictionis preter id quod sunt exempti per p̄uilegium alexandri vt sequitur.

a Sede aplice alias sufficit Inia diocesani de offi. di. i. nemo. et o cor. ad hoc. s. de pui. auctoritate. vbi qd ad hoc distinguitur in loca exēpta et nō exēpta

b Petita. intelli- gas et obtēta. confi- denter autem postu- lent quia illā obime- bunt. s. e. li. de cenli- romana. v. si vero. c. Examinand. ne ad animarū regimē promoueant indig- ni cū b. casu. p. moto- ri inferatur pena. s. de elec. nichil ē. ē. ei- ars artium regimen aiaz. s. de eta. et q. li. cum sit.

d Ab eis. s. dioce- sam. s. ep̄is

e Subiecte. con- cor. s. de pben. in la- teranē. et. c. demo- nachis. et. e. li. a. e. t. c. i. s. de pui. cuz et plātare. s. cuz in ecclehijs. et tales re- ctōres sic instituti sūt perpetui neque untes absq. causa ra- tionabili remoueri. s. eo. li. de capell. mo. c. i.

f Bonis. vñcuq. pueniant licite tam acq̄sitis. de b. p. n. j. q. v. in sūma. s. de deci. ex. trāsmi. s. a.

g A quib. cleris- cis. s. ordi. sui

h Per soluat. sed in quo sūt isti pui- legiati quo ad b. non ne isti fr̄es d. iure sūt

puilegiati quod nō teneant ad decimas laborū et noua- lium. s. de dec. ex. pte. j. sūt em̄ isti de q̄b. h. papa loquē- templarij hospitalarij iherosolimitani qui cū tiberiacē si ep̄o q̄nē hēbāt sup. diuersis articulis in qua causa p̄- duxerūt puilegia sup. dicta. Sciēdū est qd isti fratres laici sūt ex ordie. qz ordinē clericali nō hēnt quidam ex eis sūt milites. s. de sen. ex. canonica. alij sūt clerici. Isti igit̄ fratres de laborib. et noualib. que colunt soluēt de- cimas sibi p̄s. i. clerici s. fr̄ibus ordinis sui qui clerici de- hōis decimis ep̄o nō dabūt quartā quā alias de iure cōi- debēt hē. de off. ord. q̄rēte. de p̄sc̄p. de quarta. ē enim quarta. de lege diocef. s. de of. ord. q̄rēte. a qua in illis sūt exēpti. vt. s. vidisti. Si igit̄ bñ aduertis p̄ hec sua p̄- uilegia isti obtinēt p̄s in eo. qz ex quo sūt p̄rij et specia- les eccie romane filij ab ipso ep̄o mēdici vel excommuni- cari nō possunt. Itē qd rōe ecciaz. p̄ eos ostructaz. i. lo- cis desertis nihil lege dio. debēt ep̄o. Tercio qz p̄ eas excōdicari vel interdici nō possunt. Quarto qz solu p̄ suos clicos eas gubernāt. Quinto qz decias laborū et noualium que colūt clericis sui ordi. et sic sibi p̄s soluant. Sexto qz de illis decimis quartā ep̄o nō soluit.

i Generalis. s. de dec. nup. s. qd de possessionibus que

petita a se. aplice licentia ostructi easq. cū suis ple- bibus p̄ suos clicos id one os gubnēt qui ratōne ple- biū examinand. ep̄is p̄sen- tentur ut ab eis curam rē- piāt aiaz. cū plebes ep̄is sint subiecte. Ceterū di- cti fratres decimas de la- borib. et noualib. suis qz p̄rijs manib. aut sumpti- bus excolunt a alijs bonis sibi a deo p̄stitis ouētibus clericoz ordi. sui a quib. quarta uel tēcia nullaten. exigatur cū integritate p̄- soluāt salua moderatione ocilij gn̄alis. In alijs eoz possessionibus iure cōi seu quolibet alio ecclis. parro- chialib. et diocesano ep̄o rehuato.

Per declaratōz aut hmoī nolumus defen- sionib. alijs seu iurib. p̄ri-

Qum derogari
Qonstitu. s. col. in.

ficiis post ocilium soluāt decimas

b In alijs. s. qz alijs colēdast radūt vel ab alijs colen- das recipiūt vt de q̄b. p̄an. fierēt noualia magni p̄uēt. pueniebāt ul. q̄ sūt ipsoz q̄ ad p̄mouū et directū dñiū cum prochiam eas poss. hēt et tenent pone- hnt ea cal. p̄ ep̄hic. ofim. ad b. s. d. dec. disci. a. c. i. z. et. s. e. qd p̄ nouale. ad fi. de acq̄sitis p̄ cōci- lium dixerat. s. p̄.

tionem se. re. gg. pa. p̄de- cessoris nri editā in ocilio lug. vt si forte inter cetēa que obijciūtur electo aut postulato seu alias p̄mo- uendo ad aliquā dignita- tē euidētē scie uel alium p̄- sone defectū opponi cōtin- gat de illo p̄mit. cogno- scatur et si opponētē muē- tum fuerit destitui verita- te a cāe illi. p̄secutōne to- taliter sit exclusus et alias p̄uati ac si in obiectozum p̄batōe oim defectū in il- lo qui manifestū defectū in visu auditur alijs corpo- reis sensib. nec nō et i me- moria et et intellectu oppo- nit electo locum habē ac quo ad intentōem ois ip̄si manifestū et euidēs idem supponere declaram.

Ceterum canonicis cuius ecclesie qui statutum fecerunt solenniter.

Per declaratiōz no. hū si agere ē de exēptōe et exēptō nō p̄bare et p̄nuncia- re ē opponētē bñ fiet p̄iudiciū saltem q̄ ad eū l. nō q̄ ad su- periorē. s. de pui. cū olim de resti. m. ite. c. ij. qz si nō appella- tur a snia p̄ceptū p̄- uilegioz. s. nouo re- p̄toz. nō reuocā snia. s. de re iud. in monasterium. et. c. suborta s. h. nō diffi- nitue p̄nūciat s. de- clarat quodāmo in- terloquēdo qd im-

portent verba p̄uilegij unde l. p̄ illud p̄uilegium q̄ sunt recepti in filios nō sūt exempti si hnt alia p̄uilegia exem- ptōnis bene sūt exēpti vt dixi in p̄. nō em̄ p̄nūciat illos exēptos vel nō s. declarat quid illa hba p̄uilegij impo-

Qonstōnem. Primo declarat manifestū et euidēs esse finonima et idē significare quo ad casū dec. s. ele. si forte Secdo declarat aspiratōes et oiuatōes qui iurauerūt et statuerūt de nō recipiēdo aliquē in canonicū ad mādatū pape donec possent resistē. Tercio declarat tale statutū detestabile et illicitū multis ex caus. Secda ibi ceterum- tercia ibi statutū quoq. Et declarat p̄mū dēm. vt. s. dixi dec. s. e. li. de ele. si forte. et q̄ ibi no. gar. et guil.

Lug. s. e. li. de ele. si forte. c. verba ad l. tam. j. sequū- tur vsq. ad verbum in illo vbi ponit declaratiōem et b. oia vsq. ibi expone. vt ibi dixi

Defectū. ut. s. e. li. de ele. c. i. ois. si forte loq̄ba- p̄ Manifestū. videbat. qz. in euidētē et nō mani- festo et aliis vid. euidēs et aliud manifestū. Euidēs em̄ ē qd sp̄ palā est et euidētē apparet. ar. i. q. i. vt euidēt. et. s. de accus. euidēt. ff. s. ois. hē. emp. l. ea. q. qd ei est in eui- dētē nulla p̄t ēguer. statōe celari. s. cōba. cle. et mu. c. v. l.

.s. d. of. or. o. d. matij. g. certu. e. li. Manifestu vero aliqui
pbatōe indiget. ij. q. iij. eoz. de b. no. ij. q. i. maifesta. s.
de coha. cle. a. mu. v. ra. S. z. d. riu. e. vez. p. hāc. ost. dem. a.
merito nā. ostō. si forte reqrit. pbatōz. examis. m. euidēt. i.
defectu. et. pbat. manifestu. s. de elec. bone. i. C. si mi. se.
ma. di. l. iij. ibi. si. palā. et. euidēt. ex. instrumētōz. pbatōe
zē. et. p. hēc. duo. vi/
dentur. sinonima. s.

.e. t. cum. olim. nam
et. sic. opponatur. eui
dens. defectus. scien
tie. non. palam. hoc
apparet. sed. est. ne
cessē. ex. aminationē
fieri. ex. aminationē
tem. b. fiet. certu. ff.
ficer. pe. l. certum.
immo. etiam. notauit
guil. in. dec. si. forte
q. si. subiciatur. o. tra
electu. q. est. omio
illiterat. et. ideo. re
pellendus. licet. non
dicatur. euidēt. vel
manifeste. in. excepti
one. habebit. locum
dec. iph. forma. qz
idem. est. verborum
sensu. et. ideo. idem
ius. esse. debet. s. de
constitu. translatō.
ff. ad. l. acqui. illud
et. ad. b. facit. insti. s.
excu. tu. g. similiter.
cū. q. lras. nescit. zē. a.
formule. verborum
hodie. sunt. sublate.
insti. de. h. obli. g. i.
C. de. formu. et. im/
petra. ac. subla. l. i.
et. ij. et. h. ba. non. de
bent. pualē. sensu. s.
econtra. s. e. r. intel
ligētia. et. c. p. terea
et. i. q. i. marchion.
intelligamus. g. cui
dentem. et. manife

stum. c. pbatō. euidenti. et. manifesto. licet. id. in. exceptō
nis. forma. nō. expmā. alias. sequeret. q. si. dico. electum. ce
cum. ex. q. nō. addo. euidēt. vel. manifeste. nō. hēt. locū. cō
stitutio. quod. esset. absurdum.

a. In. visu. vñ. oclō. carēs. n. pmouēt. lv. di. si. euā. gelica
b. Intellectu. g. huc. memoria. huc. intellectu. cateat. nō
pmouebit. ad. dignitatē. xxxij. di. petrus

c. Intentō. z. iph. q. si. dicat. intendū. bñ. sūt. diuersa. vt
dixi. s. in. gl. videbat. m. pn. i. si. videbat. q. canoni

d. Statutu. ex. b. et. ex. eo. qd. b. a. possint. facere. statu
ta. dū. mō. alias. sint. licita. solet. dici. q. capitulum. sine. epō.
statuta. facē. non. pē. q. tā. gāt. gñalē. statū. eccie. vel. tangāt.
epm. vel. eius. iura. sic. intelligat. de. s. huc. cum. s. huc. tudimif.
.s. de. hys. q. si. a. p. la. nouit. est. eñ. piatus. caput. a. q. non
liceret. mē. bz. recedē. de. p. scrip. cū. nō. liceat. et. h. ec. vera
etiā. si. capitulū. talia. statuet. sū. a. diacono. suo. v. l. p. p. o. s. i. t. o.
vel. alio. qui. p. epm. p. s. i. t. capitulo. si. vero. statuāt. vt. sus
per. hys. q. nō. tā. gūt. epm. vel. statū. eccie. s. h. sua. singularia
negocia. puta. q. certis. modis. quotidianas. obuentiones

distribuat vel q certo modo ad capitulū vocentē puta p
talē campanā vel alio mō vel q certis tpibus etiam non
vocat veniat ad capitulū vel hys filia. satis pōt dici q
sup hys tenet ipius capli ostō sine epō alias licita. ad b
.s. de h. p. edoceri. s. de osti. ex. lris. ff. q. cuiusq. vniuer
fi. l. i. g. ij.

cas puniēdos. **S**tatu
tū qz ipm qd capitulo pli
bato et singulis ei psonis
libertatē obediētā eidem
eccie romane debitam ex
hibēdi saltē vsqz ad sniaz
et pontificū romanoz iu
diciū seu spāle mandatu
liquido interdicit p mptū
futuroz grauamimum et
expensarū discrimē inge
rens o. tra legitimas facti
ones laudabile votū exe
crantiū lites vetat iniustā
litē mouē opellit iniq con
trauerfie seu liti cedendo
bonā fidez seu oscientiam
agnoscē phibet a adigit
ad peccandū. aspiratōem
et diuratōem o. timere o. tra
libertatē et auctem sedis
ap. manifeste ac alias de
testabile p. s. u. s. q. z. illicitum
reputam. **I**de.

Exist qui seminat a in
fra **D**ni. viij

Predicto modo
scz cum pcuratorio
capituli et commus
nibus expensis
Canonicas. xi. q.
i. diurationū. et. c.
conspiratōnū. et. c.
sequen. et. est. pena
taliuz depositio. vt
ibi. Item conspira
tores repellētur ab
accusatōne denūcia
tione et testimonio
o. tra eos o. tra quos
aspirauerunt. ij. q.
iij. conspiratores.
.s. de accusa. qualif
et. qñ. et. c. cū. opoz
teat. de. simo. licz. be
ly. et. c. p. tuas. Est
autē diurare simul ul
in vñū iurare. cōspi
rare simul vel in idē
sperare. credo. autē
q. platus qui huic
ostitutōm p. capitu
lum. facte. auctem. in
terposuisset. eadem
pena. puniret. omia
emim. nostra. facim.
quibus. auctem. im
partimur. C. de. ve
iut. enucl. l. i. v. tra
mediū. et. s. e. li. de
pben. si. cum. et. c. si
apostolice. per. hāc
dec. pbat. q. p. in
strumentum. pbat.
crimen. pducitur. ei
publicum. instrumē
tum. in. quo. o. tmeba

tur q tales canonici tale statutum fecerint per quod p
babitur illos esse conspiratores. ad idē. s. e. li. de iureiu.
cū. impositionib. ij. q. vj. g. diffinitiuā. h. nullus. s. de
hys. q. si. a. p. la. quanto. in. fi.

Libertatē exhibēdi. quod est infra
b. Laudabile. votū. s. de. h. i. d. c. vno. vñ. nec. dolum. fac
qui. rē. deserit. vt. licē. effugiat. ff. de. alie. m. iud. cā. fac. l.
j. rē. si. res. in. fi. a. magnū. est. comodū. a. lite. recedē. p. p. qd
indebitū. p. trā. factō. solutus. nō. repeit. C. de. trā. fac. l.
ij. ff. de. adi. mde. in. sū. ma.

Ad. peccandū. ad. qd. statuto. osuetudine. vel. iuramto
astringi. nō. possum. de. s. huc. c. penl. et. vl. xxxij. q. iij. in
malis. et. c. si. aliqd. p. totū. j. de. re. iu. nō. est. et. c. in. mal
.s. e. li. de. iureiu. c. i.

Exist qui seminat. ne. crederet. aliquis. hanc. constitutō
nem. esse. sublatā. ideo. sic. decise. hic. ponitur. vt. habe
atur. p. reseruata. et. de. ea. loquatur. p. o. hēmium. hui. li.
in. fi. vt. ibi. dixi. et. qz. sic. decise. venit. sub. bulla. a. qz. infra
etiā. phibe. glosari. phibitioni. parebo

Priuegium exemptis cellis alicuius monasterij qd appellatio celle significet hic habetur.

Legato intelligo generalit. sic generalit loq̄t ex q̄ aliud nō exp̄mitur. et est si qd dixi. s. de Re p. statutum.

Cōmorātes. large lo. petuo in eū ad tps interdū ad solam morā ibi ē

benda. de sta. mo. c. ij. ad h. s. e. li. de

temp. or. cum nulli i si. et de capel. mo. c. vno. sed quo ad

casum nostrum non est curandum.

Cu aliquo. tolle defendat. quod est in fi. et itez. repete

sed defendat rehdētes tantum.

Hoc est. ppter B facit ad tituluz nrm de r. f. g.

Secreta et solitaria. cella dicatur a celādo et occultās

do et sic hoc casu locus solitari⁹ a talē

vitā ducētes digni sūt ouemēti honore. xvi. q. i. q̄ vere

er ad has cellas religiosi etiā mēdicātes de plato. licētia

trā hie pnt. s. e. li. de excel. pla. c. vno. alias autē lar

ge sumēdo dicim⁹ cellas q̄ sūt etiā infra clausurā mona

sterij. vñ ex cā puta ppter infirmitatē monachi dispēsat

abbas cū eo vt habeat suā cellā ex cōe dormitorij tam

infra monasterij septa. r. q. n. c. vl. a de talib⁹ cellis B

puilegium nō intelligit. **C**ōuictu. i. cōmuni victu

Contemplandum. de vita contemplatiua et actiua

S. s. de renū. m. cū pdē. ad fi.

Sicut nobis. puilegiato aliq̄ vt possit offerre bñficia

clicoz. suoz qd appellatō clicoz. suoz B signet oñdit

Decedentiū. nunquid talis possit conferre beneficia

suoz clericoz. cedētū vel decedētū in curia rōana. Jte

nunq̄d possit offerre bñficia clicoz. suoz alio mō vacātia

dixi. s. e. li. de prebē. q̄uis. ij. m. cressēt. dimis nō

Residerēt. ex sola residētia si nō p̄cipent quotidiana

nas distributōes. vñ nec isti p̄cipent. s. e. li. de cle. nō re

fi. c. i. et sup B vide qd ibi dixi in glo. nota q̄ si qd

Rndemus. p hoc vidē q̄ ista dec. sit veteris iuris de

claratoria. nō noui pmulgarozia. lz at. c. f. dū dic volu

mus. Et q̄ sit declaratoria p3 qz tractat de verbis sigfi

catōne. ad B. s. e. c. ij. R. i. in fi. nec bñ occurrēt rō qre B

ellet ius nouū et nō vet⁹. pterea puilegiū p̄us fuerat cō

cessum postea puilegiat⁹ osuluit papā. ēca puilegiū p̄

Priuegiū monaste

rio tuo concessuz ut

moachi siue frēs in cellis

ad mōasteriū ipm spectā

tib⁹ hitantes ab alio q̄ a

papa vñ ei⁹ legato excōis

cari aut suspēdi vñ ipe cel

le mēdicō supponi nō pos

sint n̄ frēs in p̄oratus ec

clesijs seu capellis eius des

monasterij omorātes aut

Propterea sic. s. de ele. e. officij. s. e. li. de Re p. statu

tum. s. in sup. de iud. mulieres. a B renū. c. ij. sic et affecta

ta tutela imunitatē nō p̄bz. C. de hijs q̄ spō. mu. sub. e. l

Cōtinue. cuius mō intelligēdū est verbum. ij. et. ij

ff. de serui. h. cui. de ose. di. v. nunq̄. sic a seruitus Bz oti

nua et aq̄ q̄tidiana. ff. de sui. vr. p̄. l. foramē. ff. de aqua

co. n. est. l. i. g. q̄ aē et fluius dicit con

tinuus qui quādo qz exarscit. ff. de flu. l. i. i. R.

Cuis. s. de cle. non refi. ex pte. a si

egrotaret seruire in telligitur. ff. de sta. libet. cum heres. g.

stich⁹. nec sūmo ita amare verbus quim

et iam p̄ suis p̄prij interdū possit abel

se ad B. s. e. li. de p̄. ben. presenti. i. a. ij

R. sicut iud⁹ ppter p̄a negocia differ

re p̄t et dimittere eam. ff. de iudi. l. si longius

Non est nouū vt aliq̄bus spālter enieratis general

clausula subsequat que oia op̄hendat. vt. xij. di. p

totū. xij. q. v. de occidendis. s. de p̄bat. qm̄ otra. s. e. li. de p̄cu. qui ad agēdū. ff. ad. l. acqui. si serui⁹ serui⁹. g.

inq̄t lex in h. C. de sacrosan. ec. l. gnali. Jdeico p̄ r̄ub

cas. s. p̄stas q̄m̄ suas materias iuris regulas op̄hen

dunt pomē h. Re. ica. general. ad matias vniuersas de re

gulis iuris. Si q̄ratur quare in p̄ncipio op̄ilationis non

posuit bomfa. hāc Re. ica. cū sepe p̄mittat clausula gene

ralis secutis postmodū spēbus. vt. s. de p̄bat. cū Re. ics

se. de re. ec. nō alie. de regula. cū Re. ics se. ff. de serui. cuz

Re. ics se. Possit dari cole ratiua tñsio qz que vltimo dicitur

melioz memorie omēdant. de ose. di. ij. li. q̄to. Est autē

vera solutio iō hūc ordmē obseruatū vt oñdereē ius nō

sumi ex regula sed regulā ex iure. si em̄ a p̄ncipio posita

fuisse for sitā credēt aliq̄s q̄ ius sequens regulas ex re

gulis sumereē. in fine igit pomē ut appareat ex iure qd p̄

cessit regulas sumi. ff. e. l. i. Videnduz est igitur p̄mo qd

fit regula. vnde dicatur. qualis ostituaē. et qd sit ei⁹ of

ficiū. et q̄ ip̄i⁹ sit p̄tās. Secdo videndum est quid sit ius.

vnde dicat. et quō hic sumat. Tercio que sint hec iuris

regule singularit et clare eas p̄sequēdo videbim⁹. Cir

ca p̄mū regula s̄m grāmaticos. est multoz similiū colle

ctio. Lex autē describit regulā eam esse que rē q̄ est breui

iter enarrat. ff. e. l. i. dī autē regula qz regit vel normā

recte viuendi p̄bet. et ab hac regula q̄ Bz. norma recte vi

uendi Bz. regularis. Bz. etiam regula eo q̄ recte ducit nec

aliorū trahit quasi a rega vel regula q̄ idē est qd certi

tudinis forma. sicut em̄ p̄ regulā nouit sc̄ptoz modum re

cte scribēdi. secatoz modum recte secādi. et sic de singul

ita p̄ has regulas modum recte iudicādi cognoscim⁹ ad

hoc. in. di. regula. Est autem regula latine idem qd canō

grece. in. di. e. canon. Et dicitur regula proprie quasi

regulariter vera. quamuis patiatur exceptiones in se.

Que an contineantur sub regula fuerint op̄iniones que

notantur. ff. e. l. i. et facit quod notatur. in. di. regula.

Subtilitatibus tamen circa hoc om̄ssis breuiter et gros

so modo sic dico q̄ quo ad potestatem verboz que in ea

proferuntur vel saltē indiffinitē affirmādo uel negādo
 opbēdit exceptōes alias nō dicere exceptio. sic si dicere
 oīs hō currit excepto eā q̄ r. ij. ff. ei nō est exceptio qz equo
 nō opbēdebat sub illa ppōne oīs hō. ff. si dicere oīs hō
 currit excepto tūc tūc ppā est exceptio qz appositio oīs
 homo bñ opbēdebat tūc tollit ergo tūc virtute ex
 ceptōis quo ad ma
 teriaz de qua fit ser
 mo. vt scilicet dica
 tur non currere. sic
 quo ad iuris deter
 minationē exceptio
 non comprehendit
 sub regula quia con
 traria ratio. et plus
 est in exceptione q̄
 regula ff. ergo ope
 ratur exceptio vt il
 lud quod alias sub
 verbis regule com
 prehendebatur ad
 determinationē re
 gule exceptōis vir
 tute tollatur. Con
 stituitur autē regula
 vt. s. dixi. per ver
 ba que d sui natura
 oia opbēdāt. i. p. signa vniuersalia affirmatiua q̄ oia cō
 phendūt. s. e. t. oīs res. a. c. defleat. ff. e. l. oīs diffinitio
 et. l. oīs actōes. a. l. oia fere. et. l. oia q̄cung. Itē p̄ vba
 negatiua que vniuersaliē negādo excludūt oia. ut. i. e. ne
 mo p̄. i. et. n. a. j. e. nullus. i. a. n. ff. e. l. nemo. a. l. nul
 lus. Itē p̄ vba indefinita q̄ simpliciter plura cōpollent
 vniuersalia. ff. di. c. l. s. d. p̄uit. qz. c. de here. v. e.
 l. v. et. ideo oēs regule paucis exceptis tradit p̄ signa
 indefinita affirmatiua vel negatiua ut. s. e. a. j. e. et. ff. e.
 r. i. factis apparet. Officiū atē regule est plures similes cas
 sus simul iungere clauo rōnis ut. ff. e. t. l. i. Que sit p̄tas
 regule an se q̄stituat ius de nouo an antiquū recitet du
 bitat. Et videtur q̄ ius de nouo nūq̄ q̄stituat. quod iure
 et ipō facto p̄bat. Jure. ff. e. l. i. facto. qz. in lxxvij. re
 gulis. j. positis nō ē vnā etiā solā inuenire que ius de no
 uo q̄stituat vt in p̄secutōne patebit. Contra videt qz
 regula cathomana d nouo statuit q̄ legata q̄ sunt muti
 lia ratione legantis tantum. vel ratione legantis. et lega
 tarij. vel legatarij et eius a quo legatum est p̄standū vel
 ratione rei tñ. vel mixta ratione rei legatę et persone leg
 gatarij tractu t̄pis non q̄stituantur etiam si causa impe
 dimentū remoueat. ff. de reg. catho. l. i. in p̄m. a. ff.
 dele. i. l. cetera. s. i. ergo ipa regula q̄stituit ius de nouo
 ad s̄ faciūt infinita iura i quib⁹ papa iudicat ex regulis
 ut. s. de q̄sti. c. ij. de hē p. c. i. et. c. pastoralis. de iudi. no
 uit. s. de fo. ope. si diligenti. de fide m̄stru. iter dilectos
 ad h. et de p̄sump. dudū. de excep. cū venerabilis. de re
 gula. ad aplicam. de ofan. et aff. c. vl. cū mille similibus
 ex q̄b⁹ videt q̄ ius sumat ex reglā. Subtilit̄ dixerūt do
 ctōres qz tres spēs casuū est cōsiderare. Quidā sunt iā de
 terminati et in illis regula non q̄stituit ius qz inuenit iā
 q̄stitūtū. Itē sūt q̄daz excepti a legis determinatōe. a in
 illis similit̄ regulā nō q̄stituit ius qz nō claudunt sub re
 gule determinatōe. Quidā sunt i q̄bus est eadez eq̄tas q̄
 est in casib⁹ a iure determinatis nec tñ repiunt in iure po
 sitū. a i illis regulā facit ius p̄pter idemitatē rōnis non
 paciētis ius similit̄ casuū esse diuersum. Ap̄tus dici possz
 qz aut q̄stitutio iuris. p̄cedit traditōe regle. et regula d
 iure iā q̄stituto quasi materiā d materia producitur et

graciose decessim⁹ ut bñfi
 cia clericorū tuorū ceden
 tiū vel decessentiū possis
 offerre qd̄q̄ idē clerici p̄
 bēdaz suaz fr̄cus p̄cipi
 ant ac si i suis eccl̄is p̄sona
 lit̄ residerēt. Itē qz dubi
 tas q̄ clericorū tuorū appel
 latione debeat otineri bre
 ui r̄ndem⁹ oraculo q̄ illos
 i his et filib⁹ casib⁹ tuos

tūc appē hz locū distinctio p̄dictorū casuū ut vjz in s̄a de
 terminatis a exceptis nō faciat ius. i nō determinatis in
 quib⁹ est eadē rō ius q̄stituat. ff. vbi nō ē ius q̄stitūtū an
 regule dispositōnem sed inuenitur sola simplex traditio
 regule tunc ipa regula est ius uel iuris constitutio a nō
 ab alio s̄a q̄stituente p̄cedit. et ita potest intelligi p̄re

uolimus intelligi clericos q̄
 p̄ te non sunt que fiti p̄pte
 rea vel recepti sine fraude
 et fictōe qualibet veri tui
 clerici familiares existūt
 a in tuis expēsis continue
 domestici omēsales etiaz
 si q̄sex illis aliquādo pro
 tuis gerēdis negocij ab
 esse otingat. **Onifa. viij.**
De regulis iuris.

dicta lex. j. s. reg. ca
 tho. p̄bat s̄ satis p̄
 antiquas regulas s̄
 e. n. quas veritate
 inspecta est inueni
 re p̄cellisse iuris tra
 ditōem vides em. p̄
 maiori parte qz vbi
 sunt decre. alex. iij.
 sunt p̄tine in titulis
 maxime post concil
 lia antiqua vt s̄ ep̄.
 de remun. cu; duab⁹
 r̄icis se. s̄ of. vica
 cum duabus r̄icis
 se. de his que vi me
 tusue causa si. cum
 duabus se. s̄ dolo a
 otu. cu; duabus se.
 et multis alijs. et tñ
 omēs regule. s. e. t.

precesserūt alex. iij. excepta vl. q̄ fuit lucij. iij. qui ipm se
 curus ē ut ex cromca et decretaliū ordinatōe satis appa
 ret. S̄ i ḡtē p̄ma regula. s. e. t. exemplificet p̄ decre. s. s̄
 sp̄o. p̄tērea. j. ij. p̄ dec. et si q̄ones de simo. tercia p̄ dec.
 de voto. magne. et sic de singulis. dico qz regule ille dēa
 iura p̄cellerant. vñ regulaz dispositio nō potuit ex ipis
 iurib⁹ sumi q̄ nōdumerāt. imo pot⁹ videt̄ determinatio
 ipoz iurū facta p̄ regulas ad s̄ faciunt oēs ille dec. su
 per. allegatē in q̄b⁹ papa p̄nūciat p̄ regulas. ego tñ
 nō recedo a h̄bis legis. a dico qz p̄ regulā n̄ statuit ius
 s̄ ex iure sumit̄ reglā alias nō video quō possz dici reglā
 iuris. sic em̄ i regula ligni. vel ferrū ad s̄ ut ex eis disponat̄ re
 gula sic i regula iuris necesse ē ius qd̄ est ibi materia p̄
 uenisse ad s̄ ut regula possit m̄de d̄spom̄ et tūc appē loq̄
 tur dicendo de regulis iuris. alias dicē debuissz de iure
 regulaz. et si dicat qz in casib⁹ nō expēsis a iure ubi est
 rō similis regula facit ius s̄ est sine regula aliq̄ p̄ iura q̄
 s̄ volūt. de hē p̄ iter ceteras. de trālla. inter corporalia
 ff. de legi. nō p̄t cū si. Et si obiciat̄ de regula cath̄. dis
 co qz nō appē d̄ regula nec iter regulas ponitur. ff. e. t.
 Et si dicat qz alique regule p̄cellisse videat̄ iuris exp̄staz
 traditōne. dico qz ius quod est idem qz rō ut. i. di. osue
 tudo. ix. di. sana q̄ppe. ab exordio rōnabilis creature p̄e
 cesserat. v. di. in p̄n. vel saltē dispositōe adentis regulā
 ius p̄cellit. videns em̄ formator regule sic esse debere d̄
 iure quod in eius saltem m̄te sedebat formant̄ regulaz
 Allegat̄ tamē regula p̄ iure nō tñ ex origie q̄ ex forma
 et potior ē ei cā p̄ q̄ facit regula. hz em̄ aduēsat⁹ ne
 cesse ostēdere rōez q̄re i illo casu regula nō loquat̄ a fa
 ct quod dicat̄. j. e. t. vtile. **Ad secunduz** quo querit̄ qd̄
 sit ius. a vnde dicat̄. a quō h̄ sumat̄. dicendū ē breuiter
 qz ius est ars boni et equi r̄. ff. de iust. et iure. i. p̄n. Et
 d̄ a iusticia ut ibi. a. s. de h̄. sig. ius at̄ q̄ summū in rebz
 bonū est colere. r̄. q. ij. cū deuotissimam. Jus autem est
 gnale nomē h̄ns multas spēs. i. di. ius gnale. cui⁹ spēs
 diuidas et subdiuidas vt ibi per totū. et. ff. et instit. de
 iust. et iure. per totum. Sumitur autē h̄ p̄ nostro iure
 canonico nō at̄ p̄o cuius ut p̄bat̄. j. e. in secūda reglā q̄